

نام خدا

آثار توسعه شبکه‌های مجازی

در توسعه فناوری در جامعه روستایی

محسن ابراهیم پور میر

تاریخ انتشار:

خرداد ماه ۱۳۹۷

فهرست برگه

آثار توسعه شبکه‌های مجازی در توسعه فناوری در جامعه روستایی / تهیه‌کننده: محسن ابراهیم پور
میر. - تهران: وزارت جهادکشاورزی، مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی،
۱۳۹۷.

۳۵ ص: مصور، عکس (رنگی).

نمایه ها:

ایران / توسعه / توسعه ارتباطی / جامعه روستایی / رسانه‌ها / شبکه‌های اجتماعی / شبکه‌های مجازی / فرهنگ /
فناوری.

مشخصات:

عنوان: آثار توسعه شبکه‌های مجازی در توسعه فناوری در جامعه روستایی

تهیه‌کننده: محسن ابراهیم پور میر

کارشناس هماهنگی: اکرم بهاری

مسئول انتشار: فرهاد بلادر

ناشر: مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصادکشاورزی و توسعه روستایی - مدیریت خدمات پژوهشی

سال / شماره انتشار: ۱۳۹۷-۱۹۱۵ RP

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

نشانی: خیابان کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ - ۸۸۸۹۲۳۹۶ مستقیم

نمابر: ۸۸۸۹۶۶۶۰ - ۸۸۸۹۲۴۰۱

<http://www.agri-peri.ir>

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir & aperi@agri-peri.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱- مقدمه.....	۱
۲- مبانی بینشی تأثیر رسانه ها و شبکه های مجازی.....	۳
۱- نظریه تزریقی.....	۳
۲- نظریه استحکام یا تأثیر محدود.....	۴
۳- نظریه برجسته سازی.....	۴
۴- نظریه استفاده و رضایت مندی.....	۴
۵- نظریه کاشت.....	۵
۶- نظریه کنش ارتباطی هابرماس.....	۶
۷- ارتباطی ساترلند و ولخارت.....	۶
۸- دیدگاه های گرایش به شبکه های اجتماعی.....	۷
۳- فرهنگ، فناوری و شبکه مجازی.....	۷
۴- چارچوب نظری.....	۱۱
۵- مبانی روشی پژوهش.....	۱۴
۶- توسعه و توسعه ارتباطی در جامعه روستایی.....	۲۳
۷- وضعیت جامعه روستایی ایران.....	۲۴
۸- نتایج حاصل از مطالعات اسنادی و مطالعات اکتشافی.....	۲۷
۸-۱- کارکردهای اجتماعی شبکه های مجازی.....	۲۸
۸-۲- برتری های شبکه مجازی.....	۲۹
۸-۳- مدل مطلوب شبکه اجتماعی مجازی.....	۳۰
۹- منابع.....	۳۲

۱- مقدمه

آنچه نگارنده در ساحت وجودشناسی به "ظهور هستی سیال جهان اجتماعی" تعبیر نموده است؛ در سطوح پهنایی من‌ها، ماه‌ها، گروه‌ها، قشرها، اجتماعات و جوامع و در لایه های ژرف پدیدار تام اجتماعی از لایه ریخت‌شناسی و ابنیه، جمعیت‌شناسی، حرکات مکانی و زمانی عامل‌ها، روابط رسمی و سازمان‌ها، نهادهای اجتماعی، روابط غیر رسمی و آداب سنن، تعاملات کلامی، نمادها، نقش‌ها، ارزش‌ها، باورها، و تا روان‌جمعی اجتماعی تبلور یافته و با زمانی انفجاری و مقدم بر آینده در حال گسترش و ژرفش است. در گذشته هزاران سال طول می کشید تا یک رسم و یا ارزش اجتماعی تغییر کند و یا باوری در مورد علت بیماری یا زلزله و یا زمین مرکزی متحول گردد. بسیاری از نوزادان تحت این باور که در صورت ابتلاء به اسهال نباید آب نوشاند به سادگی تلف شدند. اما در شرایط متحول اینجا و اکنون بازاندیشی باز اندیشانه مستمر، از جا کندگی زمان و ملکیت، کاهش خطر و افزایش احتمال خطر، گذار از اعتماد سنت به اعتماد نهاد تخصصی از جمله ویژگی هایی هستند که بر تغییر یافتگی و تغییرپذیری در هستی اجتماعی دلالت دارند. شبکه های مجازی به مثابه یکی از ابزارهای هستی نوین اجتماعی موجبات گذار از خاص گرایی به عام گرایی؛ از منزلت مکتسب به پایگاه مکتسب؛ از کنش احساسی به عقلانیت، از همبستگی مکانیکی به همبستگی ارگانیکی؛ از روحیه تقلید پذیری به کنجکاوی و انتخاب؛ از نوسازی استاندارد به تنوع فرهنگی شده اند. روستائیان جهت بازسازی مسکن و شیوه های معماری، شیوه های بهداشت محیط و پزشکی، ابزارها و ادوات فعالیت کشاورزی (اعم از سیستم های آبیاری، تأمین نهاده ها، آگاهی از شیوه های نوین آفت کشی، کشت گلخانه، بذور پربازده، فراوری شیر) مدل لباس ها، شیوه های مدرن پیرایش و آرایش (مشاهده طرز آراستگی سروصورت جوانان روستایی) وسایل منزل، تعاملات خانوادگی و اجتماعی، بیان خواسته ها و مشکلات مبتلا به، گذشته تاریخی از کانال هایی مانند تلگرام استفاده می کنند. فناوری به مثابه مجموعه دانش و ابزار و شیوه کاربرد شامل شبکه های مجازی نیز می شود. اینکه شبکه های اجتماعی در توسعه فناوری های روستایی چه تأثیراتی داشته است و آیا به لنگش فرهنگی دامن زده است؟ اهمیت شناختی دارند.

دیدگاه های نظری درباره تأثیر شبکه های مجازی متکثر و چند لایه است. در ساحت نظری می توان به تحلیل و تبیین تأثیر شبکه های اجتماعی و مجازی در قالب انگارش ها و محتوای تئوریک حداقل شش نحله شناختی زیر پرداخت:

- ❖ مکاتب تحول گرا و گذار
- ❖ مکاتب کارکردگرایی خرد
- ❖ اصحاب تأویل و پدیدارشناختی
- ❖ مکاتب عاملت و ساختارگرا

❖ دیدگاه‌های پسا مدرن

❖ دبستان شبکه‌ای نگر

برخی بر این باورند که واقعیت همان مجاز است که رسانه و شبکه خلق میکند و شبکه‌های اجتماعی دارای چنان قدرتی هستند که می‌توانند نسلی تازه برای اولین بار در تاریخ انسان پدید آورند. نسلی که با نسل‌های پیشین در هستن متفاوت است. طرفداران کلاسیک این دیدگاه قدرت رادیو را با قدرت بمب اتمی مقایسه می‌کنند و معتقدند که وسائل ارتباط جمعی جدید ابزار نیرومندی هستند که می‌توان از آن‌ها در راه خیر یا شر با تأثیر شگرف سود بر گرفت. ژان کازنو در این باره می‌نویسد: این اندیشه در نظر مردم رواج یافت که وسائل ارتباط جمعی قدرتی فوق تصور دارند و می‌توانند افکار فلسفی و سیاسی را منقلب نموده و شکل تازه‌ای بدان بخشند و به اختیار، تمامی رفتارها را هدایت نمایند. این وعده بر سازوکارهایی چون هدایت از راه دور، آدمک‌سازی، اثر بلع و بویژه تأثیر بازتاب‌های شرطی تأکید می‌کنند و معتقدند که درونی کردن هنجاری موجبات آشتی انسان را با خواست جامعه فراهم می‌آورد. بنابراین شبکه‌های اجتماعی می‌توانند اخلاق اجتماعی را نزد جوانان با تحکیم بخشند و تراکم اخلاقی که وجوه زیبایی شناختی گسترده‌تری دارند را در حوزه عمومی تقویت کنند. با آفرینش مفاهیم جدید، تعاملات و تبادل فرهنگی به غنای زبان شناختی، پویایی فرهنگی و گفتگوی تمدنی برخلاف هژمونی رسانه‌ای قرن بیستم؛ به ویژه در سال‌های اخیر دیگر دوران سلطه وسائل ارتباطی و با آن دوران رواج عقاید تند و اسناد اثرات جادویی و خارق‌العاده به وسائل ارتباط جمعی پایان یافته است. جریان دوطرفه مبادله اطلاعات به تک قطبی و سلطه خاتمه خواهد داد. نظریات مبتنی بر وفاق پراگماتیستی گرایش نظری بینابینی دارند، کارکرد شبکه‌های اجتماعی و ارتباطی به حوزه عمومی زیست جهان و کلام‌عاری از سلطه از طریق گسترش تعاملات چند سویه و متقابل تبیین پذیر است. اما باید توجه نمود که حدود تأثیر این شبکه‌ها و وسائل چیست؟ و در چه شرایطی این تأثیرات محدودیت می‌یابند؟ و یا تقویت می‌شوند؟ نتایج تحقیقات انجام شده نیز مؤید همین مطلب دیدگاه است. تفاوت شبکه و دیگر وسائل ارتباط جمعی سه موقعیت تعاملی تامپسون «تعامل رودررو، تعامل رسانه‌ای، شبه تعامل رسانه‌ای» را تغییر داده است. تلگرام همه این سه موقعیت تعاملی را بوجود آورده و ویژگی‌های سازمانی و تعاملی آنرا تغییر داده. در مورد تعامل چهره به چهره، «جیمز اسلوین با ارجاع به نظر شری تورکل بیان می‌کند» که مثلاً ممکن است دو نفر در یک اتاق در حال صحبت باشند و به طور همزمان با دوستی که در مکان دوری قرار دارد در حال گپ اینترنتی باشند و برای او پیام بفرستند. در مورد تعامل واسطه‌ای یا رسانه‌ای در اینترنت، محیط‌هایی مثل پست الکترونیکی یا گپ اینترنتی را در نظر گرفت که می‌توان ارتباط دو طرفه برقرار نمود؛ و شبه تعامل واسطه‌ای در اینترنت، انواع صفحات وب با این نوع ارتباطات انطباق بیشتری دارد. «ویژگی‌های محیط تعاملی اینترنت الیزابت رایو ساختار شکنی مرزهای اجتماعی را از طریق

اینترنت مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. وی با اشاره به نظریات (کیزلروسینگل و مک گوایور) در چهار عنصر متفاوت برای کنش متقابل در اینترنت نسبت به محیط واقعی وجود دارد:

۱. یک قاعدهٔ بازخورد غایب است.

۲. ضعف نمایشی.

۳. کمبود نشانه‌های پایگاه اجتماعی.

۴. گمنامی اجتماعی.

به همین دلیل آن‌ها به دنبال یک تعریف جدید از کنش متقابل هستند چرا که استفاده کنندگان مرزها و قراردادهای ساختار شکنی کرده‌اند. راین گولد ارتباطات اینترنتی را معادل جوامع مجازی می‌داند، او می‌گوید وقتی در فضای واقعیت مجازی افرادی به حد کفایت با احساسی بسنده و به جا برای مدت کافی به این نوع ارتباطات تکیه کنند، جوامع مجازی که فقط از طریق صفحه نمایشگر رایانه قابل بررسی است ظهور می‌یابد. او می‌افزاید در اجتماعات مجازی افراد برای بحث و لطیفه، مشارکت و بحث‌های روشنفکری، انجام دادن معامله، مبادله دانش، حمایت‌های احساسی، برنامه‌ریزی، سخن‌چینی، عداوت، معاشقه، دوستی و قهر بازی، تولید هنر خلاقانه و بسیاری از امور دیگر از صفحهٔ نمایشگر استفاده می‌کنند.

۲- مبانی بینشی تأثیر رسانه‌ها و شبکه‌های مجازی

امروزه رسانه‌ها بخش عظیمی از فعالیت‌ها و تجربه زندگی ما را اشغال کرده‌اند. در طول روز به شکل‌های مختلف با رسانه‌ها سروکار داریم، اگر نخواهیم بگوییم که رسانه‌ها بر ما حکومت می‌کنند، می‌توانیم بگوییم که به طور قدرتمندی بر زندگی ما سایه افکنده‌اند. اما این قدرت نه تنها از استفاده آن منجر می‌شود بلکه تا حد زیادی از تأثیرات آن نیز ناشی می‌شود. این تأثیر گذاری موضوعی است که توجه بسیاری از محققان و نظریه پردازان را در زمان‌های مختلف به خود برانگیخته است. درباره تأثیر رسانه‌ها نظریه‌های متفاوتی وجود دارد که در ادامه به بررسی نظریه‌ها بر اساس چارچوب و محتوای زینب مقتدایی در راسخون پرداخته می‌شود.

۱- نظریه تزریقی

طبق این نظریه، وسایل ارتباط جمعی تأثیر فوری، مستقیم و یکسان بر هر کسی دارد که در جریان مستقیم دریافت پیام‌های آن باشد. بنابراین ارتباطات جمعی به صورت نوعی گلوله سحر آمیز دیده می‌شود که به هر چشم و گوشی نفوذ می‌کند و آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این دیدگاه رسانه یک منبع قدرتمند و خطرناک تلقی می‌شود، چرا که گیرنده یا مخاطب در مقابل هرگونه تأثیر پیام ناتوان است و هیچ

جاده ای برای فرار از تحت تأثیر قرار گرفتن در مقابل پیام در این مدل دیده نمی شود. نظریه تزریقی بر قدرت نامحدود پیام رسانه ها استوار است و عقیده دارد که اگر پیام خوب درک شود و ارائه گردد، بیشترین تأثیر را بر مخاطب می گذارد. البته با گسترش شبکه های اجتماعی و امکان تأمل و باز اندیشی مخاطبین و تعاملات بین فرستنده و گیرنده پیام ها دامنه و عمق تأثیر گزاری روز به روز محدودتر و سطحی تر می گردد.

۲- نظریه استحکام یا تأثیر محدود

در زمانی که نظریه گلوله حاکم بود نظریه استحکام یا تأثیر محدود توسط لازارسفیلد و برسون در اواخر دهه مطرح شد. طبق این نظریه پیام های ارتباطی در رسانه های جمعی تأثیر قوی ندارد بلکه دارای تأثیر حداقلی هستند که توسط عوامل دیگری اصلاح و تغییرات در آن ایجاد می شود و پیام ها قادر نیستند که تغییرات بنیادی در عقاید و رفتار افراد به وجود آورند، ولی می توانند به صورت محدود به آن ها استحکام بخشند. نظریه استحکام، تأثیر پیام های ارتباطی بر نگرش و رفتار مخاطب را محدود و عمدتاً در جهت تقویت و استحکام عقاید و باورهای قبلی می داند. این نظریه برخلاف نظریه تزریقی، جریان ارتباطات را دو مرحله ای می داند که طی آن پیام های ارتباطی از رسانه ها به واسطه هایی به نام «رهبران افکار» می رسد و از آن جا به میان مردم (پیروان) منتقل می شود.

۳- نظریه برجسته سازی

نظریه برجسته سازی مدعی تأثیر رسانه ها بر شناخت و نگرش مردم و تعیین اولویت های ذهنی آنان از طریق انتخاب و برجسته سازی بعضی از موضوعات و رویدادها در قالب خبر و گزارش خبری است که بر آگاهی و اطلاعات مردم تأثیر می گذارد. گرچه نمی توانند تعیین کنند که مردم «چگونه» بیندیشند، اما می توانند تعیین کنند که «درباره چه» بیندیشند.

۴- نظریه استفاده و رضایت مندی

این نظریه ضمن فعال انگاشتن مخاطب، بر نیازها و انگیزه های وی در استفاده از رسانه ها تأکید می کند و بر آن است که ارزش ها، علایق و نقش اجتماعی مخاطبان مهم است و مردم بر اساس این عوامل آن چه را می خواهند ببینند و بشنوند، انتخاب می کنند. فرض اصلی این نظریه این است که افراد مخاطب، کم و بیش به صورت فعال، به دنبال محتوایی هستند که بیشترین رضایت را برای آنان فراهم سازد. میزان این رضایت بستگی به نیازها و علایق فرد دارد.

مجموع نیازها و انگیزه های مخاطب در استفاده از شبکه های ارتباطی را می توان در چهار

مقوله اصلی جای داد:

- آگاهی و نظارت: مردم به منظور کسب اخبار و اطلاعات از دنیای پیرامون و نظارت بر محیط اجتماعی خویش، از رسانه ها و شبکه ها استفاده می کنند.
- روابط شخصی: مردم در فرایند ارتباط، رسانه ها را همراه و همنشین خود تلقی می کنند و از محتوای رسانه ای برای ارتباط و گفت و گو با دیگران استفاده می کنند.
- هویت شخصی: مردم از رسانه ها و شبکه های اجتماعی برای کسب خودآگاهی، یافتن الگوهای رفتاری و تقویت ارزش های شخصی استفاده می کنند.
- سرگرمی و گریز از واقعیت: مردم از رسانه ها و به ویژه شبکه های اجتماعی برای سرگرم شدن و گریز از مشکلات زندگی روزمره و تخلیه عاطفی استفاده می کنند.

۵- نظریه کاشت

نظریه کاشت یا پرورش گرینر، برکنش متقابل میان رسانه و مخاطبانی که از آن رسانه استفاده می کنند و نیز بر چگونگی تأثیر گذاری رسانه ها بر مخاطبان تأکید دارد.

این نظریه از جمله نظریاتی است که به تأثیر محدود رسانه ها اشاره می کند و مبتنی بر اصول زیر است:

۱. رسانه های همگانی به طور معمول، شرط لازم و کافی برای تأثیر گذاری بر مخاطب به شمار نمی روند، بلکه آن ها تنها از طریق سایر عوامل که نقش واسطه را بازی می کنند، می توانند دارای تأثیر باشند.

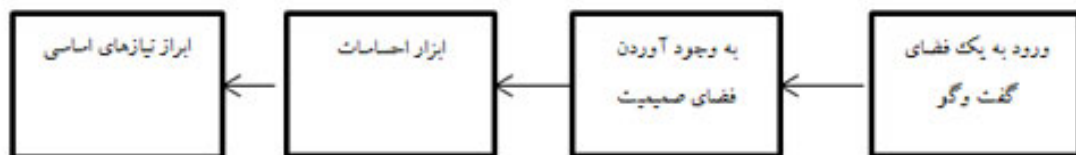
۲. عمل عوامل واسطه ایی چنان است که سبب می شود رسانه ها تنها به صورت یک عامل کمک کننده در فرایند تأثیر گذاری عمل کنند و نه به منزله عامل تأثیرگذار.

به عبارت دیگر رسانه های همگانی در فرایند تأثیر گذاری بر مخاطب تنها نقش تقویت کننده شرایط موجود را بازی می کنند. این عوامل واسطه ای شامل: فرایندهای انتخابی (مانند قدرت انتخابی، ادراک توسط مخاطب، انتخاب مخاطب برای این که خود را در معرض یک رسانه قرار دهد و انتخاب نگهداری) فرایند گروهی، هنجارهای گروهی، افکار رهبری و مانند آن است. چنین موضعی که بر محدود بودن تأثیر رسانه های همگانی دلالت دارد، قانون حداقل اثر نامیده می شود.

۶- نظریه کنش ارتباطی هابرماس

هابرماس معتقد است که نیازهای اساسی یا اصیل معینی وجود دارد که تمامی افراد کاملاً آزاد آن‌ها را دارند و این نیازها توسط هرکس که صمیمانه وارد یک گفت وگویی عملی شود ضرورتاً کشف خواهد شد. با توجه به این که در محیط اینترنت علی‌الخصوص در محیط تعاملی اینترنت افراد به راحتی می‌توانند نیازهای خود را مطرح کنند و این طرح نیازها باعث شکل‌گیری یک فضای گفت وگو و مباحثه شده و در این مباحثه افکار جدیدی شکل می‌گیرد، هابرماس می‌افزاید روابط میان اعضای شبکه اجتماعی که از توان ارتباط برخوردارند، موجب می‌شود تا یکی دیگر از کارکردهای گفتار که همان شیوه یا همان کاربرد زبان عادی تلفیق شده است وارد عمل گردد و در کاربرد توصیفی زبان هر گفتار کنش نوعی در بردارنده قول صمیمیت یا صداقتی است که با آن من‌گوینده احساسات، نیازها و نیت‌های درونیم را برای شنونده ابراز می‌کنم، درست در همین بعد است که گفتار شنونده را به دنیای درونی احساس‌ها و انگیزه‌های من و همین‌طور به ارزیابی صحت گفته‌های من می‌کشاند.

پس این احساسات باعث شده که روابط بین افراد صمیمی شده و نیازهای خود را بیان کنند و انرژی عاطفی خود را در این محیط مصرف کنند، اگر بخواهیم نظریه کنش ارتباطی را به صورت مدل علی در آوریم، به صورت زیر می‌باشد.

پس محیط تعاملی اینترنت را می‌توان فضایی در نظر گرفت که کاربران به راحتی در آن به گفت وگو می‌پردازند که فضای صمیمیت و ابراز احساسات در محیط‌های تعاملی اینترنت شکل می‌گیرد که از یکدیگر تأثیر پذیرفته همچنین کاربران نیازهای خود را باهم مطرح کرده، در آن گروه‌ها مسائل و مشکلات خود را مطرح کنند و انرژی عاطفی خود را در این محیط‌ها مصرف نمایند که این تخلیه انرژی احتمالاً بر ارزش‌های خانواده و ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر می‌تواند مؤثر واقع شود.

۷- ارتباطی ساترلند و ولخارت

این اندیشمندان دریافتند افرادی که از انگیزه بالایی برای حفظ عضویت فرد در گروه برخوردارند، و بنابراین وابستگی بیشتری به تأیید دارند، بعید به نظر می‌رسد که ارتباطات و پیام‌هایی را قبول نمایند که نقطه مقابل هنجارها و ارزش‌های گروه هستند. فرد باید موافقت و تأیید را به دست آورد. در اینجا می‌توان به

پذیرش توسط گروه تعبیر کرد، یعنی این که اعضا هرچه بیشتر مورد پذیرش گروه قرار بگیرند، احتمال تأثیر پیام بر گروه بیشتر است. مناظره گروهی نسبت به سخنرانی‌ها از اثر بخشی دراز مدت در تغییر نگرش‌ها برخوردار است، همچنین اگر این مناظره گروهی به طور آزادانه برگزار شود تأثیر بیشتری در اثر بخشی به اعضا گروه خواهد داشت، بحث و مناظره آزاد در افکار و عقاید تغییر بیشتری به وجود می‌آورد.

۸- دیدگاه‌های گرایش به شبکه‌های اجتماعی

برای تبیین نظری «گرایش به شبکه‌های اجتماعی» به نظریه‌های یادگیری اجتماعی، نظریه کنترل اجتماعی، نظریه روان کاوی، نظریه شناختی، نظریه رفتاری، نظریه شناختی رفتاری، نظریه بیولوژیکی و نظریه سازه گرایی اجتماعی توجه شده است.

۳- فرهنگ، فناوری و شبکه مجازی

فرهنگ مجموعه‌ای از اندوخته‌ها و آموخته‌های جامعه انسانی در طول تاریخ حیات اجتماعی است. هر پدیده‌ای که انسان در ساختن یا استفاده از آن دخالت داشته است عنصر فرهنگی تلقی می‌شود. کوه یک پدیده طبیعی است ولی غار نسینی پدیداری فرهنگی محسوب می‌شود.

الف) فرهنگ عام است ولی خاص

ب) فرهنگ ثابت است ولی متغیر

ج) فرهنگ جبری است ولی اختیاری

فرهنگ از دوبرخش مادی و غیر مادی تشکیل شده است. بعد مادی شامل تکنولوژی، ابزارها و ابنیه و بخش غیرمادی شامل ارزش‌ها، هنجارها، اعتقادات و آیین‌هاست. فناوری‌ها نیز جزوی از فرهنگ هستند. در تغییر متعادل هم دریافت و استفاده از تکنولوژی و هم آموزش و یادگیری شیوه استفاده از تکنولوژی اهمیت دارد.

فناوری استفاده عملی از دانش و مهارت برای ساختن ابزار ماشین ساختمان وسیله نقلیه و سایر وسایل مورد نیاز دیگر است در طول تاریخ تعاریف متعددی توسط صاحب نظران در مورد مفهوم تکنولوژی ارائه شده است. برخی همچون نژی آن را در معنای ابزاری برای حفظ بقای انسان‌های نخستین تعبیر کرده‌اند و برخی دیگر همچون کلاکستون آن را ابزاری در دست بشر برای تسلط بر محیط دانسته‌اند. فن آوری، دانش-مهارت تولید افزار (سخت و نرم) است. فناوری (تکنولوژی) شیوه و شگرد ساخت و کاربرد ابزار، دستگاه‌ها،

ماده‌ها و فرایندهایی است که گره گشای دشواری‌های انسان است. فناوری یک فعالیت انسانی است و از همین‌رو، هم از دانش و هم از مهندسی دیرینه تر است.

مجموعه «دانش» قابل دسترس برای ساختن ملزومات و مصنوعات از هر نوع، برای پرداختن به حرفه‌ها و مهارت‌های دستی (به استثنای آنجا م کارهای مذهبی، جادویی، نظامی یا آشپزی) و برای استخراج یا جمع‌آوری انواع مواد (به استثنای موادی که برای خوراک یا برای مراسم مذهبی یا جادویی مورد استفاده قرار می‌گیرند) دلالت دارد. در مورد جوامعی که هم اکنون صنعتی اند یا جوامعی که در حال صنعتی شدن هستند این اصطلاح دلالت دارد بر همه یا بخش منظمی از آن مجموعه «دانش» که مربوط است به:

۱. اصول علمی و اکتشافات
۲. فرایندهای صنعتی موجود و پیشین، منابع نیرو و مواد، و روش‌های انتقال و ارتباط، که تصور می‌شود به تولید یا بهبود کالاهای و خدمات مربوط باشند.
- مفهوم تکنولوژی به صورت دانشی که به ساختن و بکار بردن ابزار و وسائل مربوط می‌شود، و دانش استفاده از مواد خام (به استثنای خوراک)
- «نظام تکنولوژیک» یعنی «ابزار مادی و مجموعه‌ای از دانش» که «در اختیار افراد سهیم در یک اقتصاد قرار دارد».
- کاربرد صنعتی نتایج علم که کار فن شناسان و مهندسان است و «علم» یا «علم محض» اختصاص داده شده‌است.
- دلالت دارد بر فعالیت عملی در راه بهبود روش‌ها و وسائل صنعتی قدیمی بدون ارجاع به اصول علمی، یعنی گرایش به «اختراع اشیاء و فرایندهای جدید یا ایجاد بهبود در اشیاء و فرایندهای قدیمی تر. و شاید اکثر اختراعات فنی و ترقیات بی هیچ نوع کمکی از سوی علم محض صورت گرفته‌است.
- دلالت دارد بر مجموعه‌ای از دانش و مهارتی که مبشر اختراعات و ترقیات فنی بوده یا بالقوه قابل استفاده آنها باشد.
- واژه فناوری اغلب به نوآوری‌ها و نوازارهایی اشاره دارد که از اصول و فرایندهای تازه یافته دانشی بهره می‌گیرند. از این رو مقوله فناوری ممکن است در بدو مواجهه عجیب جلوه کند. لیکن چنین نیست. حتی نوآوری‌های بسیار کهن مانند چرخ هم نمونه‌هایی از فناوری بوده و به‌شمار می‌روند. از مصداقهای فناوری نزد قدما فوت کوزه‌گری بوده‌است.
- فناوری همان تسلط و تبحر انجام کار است، فناوری توانایی انجام کار در تمامی سطوح و زمینه‌ها است. یعنی طراحی، ساخت، استفاده، تعمیر و نگهداری و تحقیق و توسعه و غیره می‌باشد.

- امروزه بسیاری از فناوری‌ها در نتیجه پژوهش به دست می‌آیند و پژوهشگاه‌های فناوری زیادی در سراسر جهان بر پا شده‌است. تکنولوژی به معنای اصلی حداکثر استفاده از کمترین امکانات موجود می‌باشد. در کتاب مبانی و مدیریت فناوری اطلاعات آمده‌است:
 - فناوری به معنی کاربرد منظم معلومات علمی و دیگر آگاهی‌های نظام‌یافته برای انجام وظایف علمی است.
 - فناوری را می‌توان کلیه‌دانش‌ها، فرایندها، ابزارها، روش‌ها و سیستم‌های به کار رفته در ساخت محصولات و ارائه خدمات تعریف کرد.
 - فناوری کاربرد عملی دانش و ابزاری برای کمک به تلاش انسان است.
 - فناوری نوآورد به فناوری‌ای گفته می‌شود که به تازگی در بازار آمده و قابلیت‌های نوین و نوآورانه‌ای ارائه می‌کند.
 - یونیدو فناوری را کاربرد علوم در صنایع با استفاده از رویه‌ها و مطالعات منظم می‌داند
 - فرهنگ لاروس، فناوری را مطالعه ابزارها، شیوه‌ها و روش‌های مورد انتظار و مورد استفاده در حوزه‌ها گوناگون صنعت می‌داند.
 - فناوری مجموعه‌ای از فرایندها، روش‌ها، فنون، ابزار، تجهیزات، ماشین‌آلات و مهارت‌هایی است که توسط آن‌ها کالایی ساخته شده یا خدمتی ارائه می‌گردد.
 - فناوری عبارت است از کاربرد علوم در صنایع با استفاده از رویه‌ها و مطالعات منظم و جهت‌دار.
 - علام با مطالعه طبیعت به بررسی رفتارهای طبیعی و فیزیکی پرداخته و به دنبال کشف پدیده‌ها است و در حالی که فناوری با به‌کارگیری ایده‌ها و دستاوردهای علمی، خدمات و کالای مورد نیاز بشر را ارائه می‌کند.
 - فناوری عامل تبدیل منابع طبیعی، سرمایه و نیروی انسانی به کالا و خدمات است که عناصر متشکله یا ارکان آن عبارت است از: سخت‌افزار، انسان افزار یا نیروی انسانی متخصص، فناوری متبلور در اسناد و مدارک یا اطلاعات، سازمان‌ها یا نهادافزار.
 - تکنولوژی یا فناوری به معنای کاربرد منظم معلومات علمی و دیگر آگاهی‌های نظام‌یافته برای انجام وظایف عملی است. به بیان ساده‌تر، تکنولوژی کاربرد عملی دانش و ابزاری برای کمک به تلاش انسان است و تأثیر بسزایی بر توسعه جوامع بشری دارد.
- بیش از یک سده است که در جوامع، از واژه «شبکه اجتماعی» را برای اشاره ضمنی به مجموعه روابط پیچیده میان افراد در سیستم‌های اجتماعی در تمامی مقیاس‌ها از روابط بین فردی گرفته تا بین‌المللی مورد استفاده می‌گیرد. جان آرونلد بارنس در سال ۱۹۴۵ برای نخستین بار از اصطلاح قاعده‌مند برای مشخص

کردن الگوهایی از رشته‌ها استفاده کرد که مفاهیم را مشخص می‌کنند و به صورت رایج توسط عموم و دانشمندان علوم اجتماعی مورد استفاده قرار می‌گیرد: گروه اجتماعی محدود (مانند: قبیله و خانواده) و طبقات اجتماعی (مانند: جنسیت و قومیت).

تحلیل شبکه‌های اجتماعی به عنوان یک تکنیک کلیدی در جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی، جغرافیا، روان‌شناسی اجتماعی، جامعه‌شناسی زبان، علوم ارتباطات اجتماعی، دانش اطلاعات، مطالعات سازمانی، اقتصاد و زیست‌شناسی مدرن همانند یک موضوع محبوب در زمینه تفکر و مطالعه پدیدار شده‌است.

تحلیل شبکه‌های اجتماعی از دید احکام نظری و روش‌ها و تحقیق‌های مربوط به آن از یک صنعت ضمنی به معبری تحلیلی برای پارادایمها تغییر یافته‌است. برهان‌های تحلیلی از کل گرفته تا جزء؛ از ساختار گرفته تا روابط و افراد، از اخلاق گرفته تا رفتار، همگی شبکه‌های سراسری را مورد بررسی قرار می‌دهند که در آنها، همه رشته‌ها شامل روابط ویژه‌ای در میان جمعیت تعریف شده‌اند یا شبکه‌های فردی را مورد بررسی قرار می‌دهند که شامل رشته‌هایی (مانند انجمن‌های خصوصی) است که افراد مشخصی آنها را دارند.

گرایش‌های تحلیلی متعددی تحلیل شبکه‌های اجتماعی را تمیز می‌دهند: هیچ فرضی وجود ندارد که گروه‌ها، بلوک‌های بنا کننده اجتماع هستند؛ این معبر برای مطالعه سیستم‌های اجتماعی با محدودیت کمتر باز است از اجتماعات غیر محلی گرفته تا لینک‌های درون وب‌گاه‌ها.

تحلیل شبکه‌های اجتماعی علاوه بر سروکارداشتن با اشخاص (افراد، سازمان‌ها، کشورها) به عنوان واحدهای گسسته تحلیل، بر چگونگی ساختار رشته‌ها که اشخاص و روابط میان آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد نیز تمرکز می‌کند.

برخلاف تحلیل‌هایی که بر این فرض استوارند که هنجارهای اجتماعی تعیین‌کننده رفتارها هستند، تحلیل شبکه‌های اجتماعی به بررسی وسعت تأثیرگذاری ساختار و ترکیب رشته‌ها بر هنجارها می‌پردازد.

تحلیل شبکه‌های اجتماعی چشم‌انداز متناوبی را ایجاد می‌کند که در آن خواص افراد نسبت به ارتباطات و رشته‌های میان آنها در شبکه از اهمیت کمتری برخوردار است. این معبر ایجاد شده‌است تا برای توضیح بسیاری از پدیده‌های جهان واقعی مفید واقع شود، اما مجال کمتری برای نمایندگی‌های فردی باقی می‌گذارد تا توانمندی‌های فردیشان روی موفقیت تأثیرگذار باشد. زیرا بخش زیادی از این توانمندی‌ها درون ساختار شبکه باقی می‌ماند.

شکل یک شبکه اجتماعی به تعیین میزان سودمندی شبکه برای افراد آن شبکه کمک می‌کند. به‌طور جزئی، شبکه‌های بسته برای اعضایشان نسبت به شبکه‌هایی که تعداد زیادی اتصالات ضعیف برای افراد خارج از شبکه اصلی دارند، فایده کمتری دارند. بیشتر شبکه‌های باز با اتصالات اجتماعی و رشته‌های ضعیف، شانس بیشتری برای دسترسی به ایده‌ها و دست‌آوردهای جدید نسبت به شبکه‌های بسته با رشته‌های طویل فراهم

می‌آورد. به بیان دیگر گروهی از دوستان که تنها دارای ارتباط با یکدیگر هستند، اطلاعات و دست‌آوردهای یکسانی را به اشتراک می‌گذارند. اما گروهی از افراد که دارای ارتباط با بخش‌های اجتماعی دیگر هستند شانس بیشتری برای دسترسی به محدوده وسیع‌تری از اطلاعات دارند.

افراد برای دستیابی به موفقیت بهتر است که با شبکه‌های گوناگونی ارتباط داشته باشند تا اینکه ارتباطات زیادی درون یک شبکه داشته باشند. به‌طور مشابه افراد می‌توانند تأثیرگذاری و ایفای نقش به عنوان واسطه در برقراری ارتباط بین دو شبکه که به هم متصل نیستند را تمرین کنند. (این کار پر کردن سوراخ‌های ساختاری نامیده می‌شود).

۴- چارچوب نظری

هریک از دیدگاه‌های ساختی، کارکردی و تفهیمی در تحلیل عمل و انگیزش‌های استفاده از شبکه‌های اجتماعی حاوی نکات و آموزه‌های ارزشمندی است. اما واقعیت این است که سرعت عضویت در شبکه‌های اجتماعی و آهنگ تکرر و تنوع ارتباطات چنان انفجاری و نوبه‌نو شونده است که اغلب صاحب نظران علوم اجتماعی و ارتباطی در تئوزه کردن تغییرات و گستره آن با محدودیت مواجه شده‌اند. نگاهی گذرا به آمار عضویت میلیاردی کاربر در شبکه‌هایی مانند گوگل پلاس، تلگرام، اینستاگرام و فیس بوک نمیتوان عضویت و فعالیت در شبکه اجتماعی را در قالب تئوری‌های انحرافات اجتماعی، تئوری‌های واسطگی و عادت، تئوری‌های بحران و آنومی، تئوری‌های روانی و روان پریشی، تئوری‌های شناختی و یادگیری نقشی، تئوریهای خاص گرایانه تبیین نمود. گرایش به شبکه‌های اجتماعی دیجیتال همانند عضویت در گروه‌های خانواده، دوستان، همکاران، خویشان و تمایل به زندگی اجتماعی تابعی از عوامل فکری، محیطی و عناصر کارکردی و همچنین کارآمدی و اثربخشی این شبکه‌هاست.

امروزه شبکه‌های اجتماعی هم فرهنگ توده را مبادله می‌کنند و هم منبع الهام و نوآوری نخبگان شده‌اند و گسترش عاملیت‌های هوشمند (هوش مصنوعی) با اجرای وب ۲ به انفجار صاعقه‌ای تعاملات و تبادل‌ها منجر خواهد شد. تحولاتی چنان سریع و برق‌آسا که امکان و فرصت تئوری پردازی از نخبگان، جامعه‌شناسان و روانشناسان سلب شده است.

اگر شکل‌گیری اینترنت در سال ۱۹۸۳ و وب در سال ۱۹۸۹ به شوک اطلاعاتی در سال‌های پایانی قرن بیستم تعبیر گردید گسترش شبکه‌های دیجیتالی از قبیل گوگل پلاس، کینکدین، فیس بوک، اینستاگرام، توئیتر، وات‌ساب، وایبر و تلگرام با میلیاردها کاربر به مناسبات و خلق تعاملات

جمعی نوینی که نه انفجار اطلاعات بلکه زیست اجتماعی نوپدیدی است و سرآغاز هستی جدیدی است.

براساس بررسی های نگارنده در اواسط سال ۱۳۹۶ در کشور ما تعداد تلفن های همراه هوشمند از ۲ میلیون دستگاه در سال ۱۳۹۲ به بیش از ۱۰۰ میلیون دستگاه در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است. تعداد کاربران اینترنت از ۴۰ میلیون نفر و اعضای تلگرام تا اردیبهشت ۱۳۹۶ از مرز ۴۶ میلیون کاربر گذشته است. به معنای سرشماری جمعیت پوشش تلفن در ایران کامل است. بیش از ۵۰ هزار روستای کشو دارای تلفن ثابت است و ۵۶ هزار روستا دارای ارتباط دیجیتالی استبر اساس نظرسنجی ایسپا سرعت عضویت در تلگرام شتابان است و در اوایل سال ۱۳۹۶ شبکه های اجتماعی تلگرامی بیش از ۲۰۰ هزار و کانال های تلگرامی داری ۵۰۰۰ عضو حدود ۲۰۰۰۰ گزارش شده است. به عبارتی ضریب نفوذ تلگرام به مراتب بیشتر از اندازه جمعیت است.

نظریه سازه گرایی اجتماعی با تلقی نسبی بودن تأثیرات تکنولوژی های ارتباطی به ویژه تلفن همراه این تأثیرات را تابع زمینه، تفسیر و فهمی می داند که کاربران و افراد حاضر در حوزه ارتباط از آن به عمل می آورند. ساخت های اجتماعی تعیین کننده معنای ارتباط به شمار می آیند. نظریه بورديو بر سلايق و ذوايق انتخاب نوع شبکه، سبك زندگي و شيوه گذران وقت در تحليل كنش اجتماعي و كردارشناسي تأكيد دارد. شبکه های اجتماعی، محل تعامل صدها میلیون کاربر است که بدون توجه به قومیت، ملیت فرهنگ، مرز، زبان، جنس و هنجار به تعامل و تبادل اطلاعات می پردازند. در واقع شبکه های اجتماعی برای افزایش و تقویت تعاملات اجتماعی در فضای مجازی طراحی شده اند.

ممکن است چنین تصور شود که در فضای مجازی، مرز واقعیت با غیر واقعیت، حقیقت جلوه داده می شوند و "نیست"، "هست ها" و یا فرضیه ها با فریضه ها مخدوش می شود و برعکس؛ فضایی که می تواند به افکار عمومی شکل دهد و احساسات عمومی را به غلیان و هیجان درآورد، بتواند انسانها را در فضای حاد-واقعیتی قرار دهد که در آن به ستیزش و بحران بیندیشند یا برعکس. شاید به جرات بتوان فضای مجازی را از هم گسیخته ترین و متکثرترین فضای ممکن نامید. این فضا، کاملاً مرکز گریز، بدون مرز و فاقد نقطه ثقل است. در چنین حالتی، رابطه ساده و مشخص بین فرد با اجتماع و معنای ثابت هویت در دنیای سنتی از بین می رود و رابطه ای پیچیده، غیرمتمرکز و منتج از مفهوم فضا در ارتباط با هویت ها شکل می گیرد که فاقد شکل ساخت یافته و مشخص است و از هر گونه تعریف و صورت بندی مشخص می گریزد.

در تشریح لازم به بیان است که هر پدیدار انسانی و اجتماعی جهت تحقق هدفی بهنجار با به کارگیری وسایلی مشروع و به وسیله عاملان فرهنگ پذیر تحت شروط طبیعی و در چارچوب

باورها و ارزش‌های جامعه زایش و بالش داشته است. پدیدارهای اجتماعی چنانچه قادر به ایفای کارکردی نباشد به مرور محو و یا تبدیل می‌شوند. رسم شال انگشتی و فرهنگ شب نشینی‌ها و یا بسط نشینی به دلایل دژکارکردی و نابکارایی تحویل و تبدیل شدند. شبکه‌های اجتماعی مجازی هم پدیداری ساخته و پرداخته بشر است و چون کارکرد فردی و اجتماعی دارد در حال گسترش و ژرفش است و ممکن است به ظهور هستی نوین انسانی بیانجامد و یا همانند بسیاری از پدیدارها از جمله شیوه لباس پوشیدن در دور قاجار جزوی از میراث ایستای فرهنگی گردد.

نگرانی‌ها و تردیدهایی که در مورد وجوه آسیب شناسانه شبکه‌های اجتماعی مجازی وجود دارد نیز همانند شبکه‌های اجتماعی عینی قابل تحلیل است. هر پدیده اجتماعی دارای بعد آسیب شناختی نیز هست ازدواج پدیداری اجتماعی است و طلاق یکی از آسیب‌های است در قاموس اجتماع پذیرفته نیست که ازدواج صورت نگیرد تا واقعه طلاق صفر شود. بلکه راه حل‌های اجتماعی اندیشیده و عملیاتی می‌شود.

در جامعه روستایی ایران که حدود ۷۰ درصد در شعاع حدود ۵۰ کیلومتری از شهرها قرار دارند و بیش از ۹۵ درصد جمعیت از امکان دسترسی دیجیتالی برخوردار است. دهها هزار شبکه مجازی در کانال‌های تلگرام، واتساب، اینستاگرام ایجاد شده است. اکثر گروه‌های خویشاوندی دارای شبکه ارتباطی هستند و در مناطق عشایری و روستاهای دارای ساختار خویشاوندی به علت اینکه همبستگی قومی و شرکت در مراسم اهمیت دارد، تعدد و تکثر کانال‌ها بیشتر است. در یک روستا بیش از ۱۰۰ کانال تلگرامی (ورزشکاران، کشاورزان، جوانان، هرچند دانش‌آموز با هم، فروشندگان، اعضای پایگاه بسیج، خانواده‌ها و...) برشمرده شد.

شبکه‌های مجازی محصول تکنولوژی است. هزاران تکنیک در ترکیب متن، نور، صدا، تصویر و از تهیه و آماده‌سازی محتوای پیام تا ارسال، دریافت و پاسخ احتمالی اعمال شده است تا چنین گردد و این فرایند پیچیده و تخصصی هرروز ژرف‌تر و گسترده‌تر می‌شود. شبکه‌های ارتباط دیجیتالی جدید اعم از تلفن همراه هوشمند، اینترنت، وب، کانال و البته ICT به گسترش فناوری‌هایی مانند کامپیوتر، و گیرنده‌های دیجیتالی در جامعه روستایی انجامید. همچنین در قاموس تعریف از فناوری که در زیر آمده است بر همه سطوح و لایه‌های پدیدار تام اجتماعی تأثیر داشته و دارد.

در این مطالعه، فناوری به مجموعه دانش‌ها، فرایندها، ابزارها، روش‌ها و سیستم‌های به کار رفته در ساخت و استفاده محصولات و ارائه خدمات اطلاق می‌شود.

۵- مبانی روشی پژوهش

پژوهش و روش در تحقق شناخت و تئوری پردازی دو روی یک سکه اند. هیچ پژوهشی بدون روش تحقیق و هیچ روشی بدون پژوهش ره به سر منزل مقصود نمی‌برند. از فنون مشاهده میدانی، مصاحبه باز و روش ارزیابی مشارکتی در عملیات میدانی استفاده شد.

جامعه آماری و نمونه آماری

از بین روستاها و خانوارهای کشاورز ساکن در مناطق شهرستان ری، ورامین و پیشوا با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری هدفمند براساس معیارهای اقناع واحد‌های مشاهده انتخاب شدند. طالب آباد به عنوان یکی از روستاهایی اصلی نمونه انتخاب گردید. روستاهای شوان، ده ماسین، قشلاق گنجی، علی آباد و ابراهیم‌آباد نیز جهت ارزیابی مشارکتی و مصاحبه‌های هدایت شده انتخاب شدند.

محدوده زمانی

در روز های یکشنبه تا چهارشنبه مورخه ۲۴ تا ۲۷ دی ماه ۱۳۹۶ به شیوه ایی ارگانیک و گام به گام مصاحبه‌ها، مشاهدات و در روز آخر کارگاه ارزیابی مشارکتی برگزار گردید.

مراحل اجرایی

انتخاب سیاهه روستا های شهرستان ورامین، قرچک و پیشوا
انتخاب روستاها به شیوه هدفمند بر اساس معیشت کشاورزی
مطالعه میدانی روستای طالب آباد

تصویری از یکی از مطلعین روستای طالب آباد که در سال ۱۳۴۱ کودکی نه ساله بوده است

مصاحبه با مرغداران و گلخانه داران
 مصاحبه با کارکنان و گارگران مرغداری ها و گلخانه ها
 مصاحبه با دهداران و مقامات محلی
 اجرای کارگاههای مشارکتی

تصویری از درب قدیمی مسجد طالب آباد

تحول در همه سطوح ریخت‌شناسی و جمعیت‌شناسی تا روابط و نسق ها شیوه ها و ابزارهای تولید کشاورزی و همچنین رهایی و استقلال کشاورزان مصادیق فراوانی داشت. مقایسه درب منازل قدیمی با درب خانه های ویلایی و بسیار مدرن اکنون حاکی از تحولی شگرف از عصر اصلاحات ارضی تا عهد اکنون است.

نمایی از مسجد کنونی طالب آباد (۱۳۹۶ هجری قمری)

در طول نیم قرن ثبات تاریخی جمعیتی طالب آباد درخور تأمل است. هرچند بر جمعیت حاشیه افغانه و در متن آذری ها افزون شده اند ولی بافت اصلی طالب آباد را طالب آبادی ها تشکیل می دادند. مصاحبه با حاج محمد میرزا محمد که در سن ۸۱ سالگی و در مسجد طالب آباد صورت گرفت. حاوی نکات ارزشمند و تجارب ذیقیمتی است وی از چهار برج قلعه طالب آباد که ارباب دز رأس قرارداشت و نسق های زراعی و شیوه تعیین سهم حمامی و سلمانی و آهنگر و سایر خوش نشین ها گفت و پسران هریک را که امروز راننده، کارمند، نظامی و مغازه دار شده اند را به اسم و رسم می شناخت. از زمانه گله داشت که چرا اینهمه ناسازگاری هست و به گذشته اشاره میکرد آن زمان که با نه بچه و خانمش یعنی یازده نفره در اتاقی نه متری زندگی می کردند و

خوش بودند. به اعتقاد حاج محمد با اجرای اصلاحات ارضی وضع مردم بهتر شد و پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز معنویت زیادت‌تر گردید. پیر روشن ضمیر ما از کم توجهی به کشاورزی گله دارد موبایل دارد و فرزندان‌ش اینترنت و تلگرام دارند. وضع کشاورزی را بر همان منوال گذشته می‌داند و گندم کاری طالب آباد و ری را می‌ستاید.

تصویر حاج محمد میرزا محمد از مطلعین و معتمدین روستای طالب آباد

آب لوله کشی، برق، مدرسه ابتدایی تا دبیرستان، جاده آسفالت و طرح هادی و بهسازی در روستاهای مورد مطالعه و کشت گلخانه ایی نمایک تفاوت ماهیتی با روستاهای کوهستانی واقع در تپه ماهورهای زاگرس است. دسترسی به موبایل عمومیت داشت و اغلب جوانان دانشجو با تلگرام و واتساب آشنایی داشتند و یا استفاده می‌کردند. امکان استفاده از فناوری‌های ارتباطی نوین در همه امور و فعالیت‌های کشاورزی را دارند.

* آغاز راه

در دهه گذشته ضرورت پژوهش پیمایشی پذیرفته بود و امکان انجام مطالعات میدانی در سطح پژوهشگر تحقق پذیری بیشتری داشت ولی در سال‌های اخیر در پرتو محدودیت امکانات بسیاری از پژوهشگران به

مطالعات کتابخانه‌ای مایل شده‌اند؛ با این وجود در همه پژوهش‌های اجتماعی ارجاع به واقعیت حداقل تا سطح اقناع نظری و یا ارزیابی مشارکتی به ویژه تحلیل اعتبار معیار است. در این مطالعه نیز با وجود امکانات بسیار محدود پس از هماهنگی اداری و برخی مقامات محلی عملیات میدانی آغاز گردید و روند‌هایی همانند موارد زیر طی شدند:

- ساختار بندی مدل نظری، مفاهیم و مفروضات
- تهیه ابزارهای ارزیابی مشارکتی، مشاهده و عملیات میدانی
- آغاز سفر از تهران به سوی جامعه مورد بررسی
- ورود به روستا و معرفی خود دهمدار و اعضای شورای روستا به عنوان پژوهشگر و تلاش جهت اعتماد

تصویر حضور در دهمداری با حضور مقامات محلی، کشاورزان و مطلعین

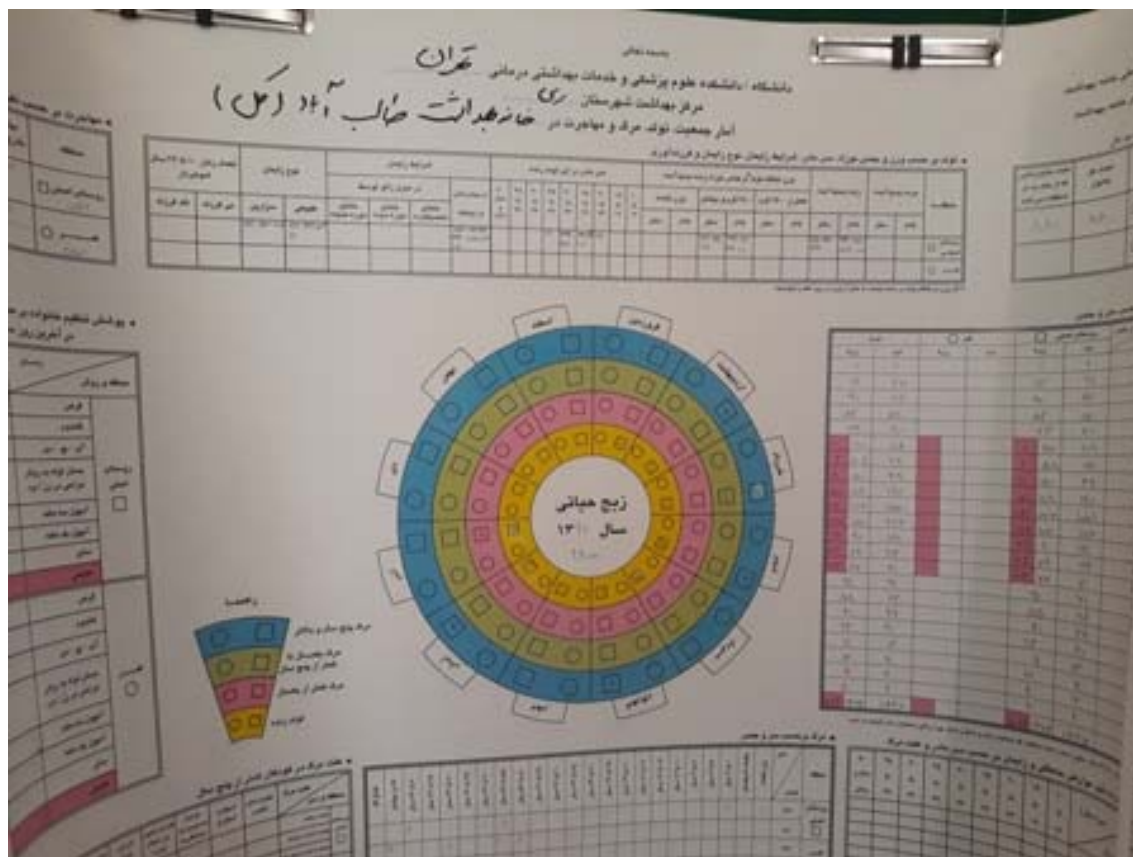
تصویر آقای جعفری: دهرداری روستای علی آباد شوان

- بحث و گفتگو پیرامون مشکلات روستا و هدایت غیر مستقیم صحبت ها در راستای اهداف پژوهش و مفروضه ها

تصویر اعلام آمادگی جهت طرح مباحث با حضور ذینفعان و مطلعین در حسینیه روستا

- مراجعه به خانه بهداشت و اخذ اطلاعات خانوارهای روستایی

- مشاهده هدفمند ریخت‌شناسی و لایه های سطحی پدیدار تام اجتماعی
- مصاحبه با بهیار پیرامون وضعیت معیشتی و بهداشتی مردم
- بررسی میدانی سطح انطباق مطالب کتاب طالب آباد با واقعیت های اینجا و اکنون
- مشاهده گلخانه ها و مصاحبه با کشاورزان همراه با کار و فعالیت

تصویر مصاحبه با کارشناسان، ریش سفیدان، فعالان اجتماعی و دانشجویان ساکن در روستا

- اجرای کارگاه ارزیابی مشارکتی با حضور و مشارکت ترکیبی قانع کننده و پس از چندین گزینه

- جمع بندی مطالب توسط مشارکت کنندگان

۶- توسعه و توسعه ارتباطی در جامعه روستایی

اوپاها و اوتاپ‌ها در کشورهای جنوب شرق آسیا از جمله ژاپن، لائوس، تایلند، کامبوج و فلیپین مدلول توسعه محلی و مدل‌های نوینی از توسعه متکی به اجتماعات بومی هستند. در دیدگاه‌های ارتباطی دو سال اخیر و با تغییرات مفهومی و نظری در نظریات دولت رفاه، موج دوم انباشت سرمایه، جهان‌شدنی، مدل‌های پولسالار و نضج تئوریهای نوین نهادگرایی، توسعه به معنای آزادی و یامعادل هویت و نهادمندی، تلقی از توسعه، فرهنگی‌تر و اجتماع‌محور تر شده است و در بین چهار جریان عمده کنونی یعنی توسعه‌گزینه‌ایی، توسعه متکی بر اجتماعات محلی، توسعه‌رهای بخش و پساوردیسم، توسعه به مثابه آگاهی، فرهنگ و مدیریت اجتماع محلی در حال گسترش و ژرفش است. نظریات، مفاهیم و دوگانه‌انگاری‌های شهر و روستا؛ مدرن و سنتی؛ روبنا و زیربنا؛ طبقه و سبک زندگی کمتر قادر به تبیین و پیش‌بینی فرایندهای چند لایه و پیچیده جهان انفجاری اکنون و اینجا هستند. اصطلاح جامعه محلی از اعتبار، کارآمدی و کاربرد تحلیلی بر خوردار است. اینکه کشاورزی در ایران بر اساس ترتیبات نهادی و خانوادگی در طول تاریخ سه هزارساله هویتی دهقانی و روستایی داشته است در تحلیل مراحل تحول در مناسبات ارباب و رعیتی و کارکردگرایی تاریخی همراه با تمرکز بهره‌مالکانه در شهرها تبلوری تحلیلی نیز یافته است. گذار از عامترین نظام بهره‌برداری در قبل از اصلاحات ارضی یعنی مزارعه و مناسبات ارباب و رعیتی به خانوادگی و دهقانی در شرایط متحول کنونی الزامات و گریز ناپذیری‌های توسعه محلی را به سطح پیشرفت صنعتی و کشاورزی وابسته نموده است. در کشور ما بدون آگاهی به زندگی روستائیان نمی‌توان برداشتی از بخش کشاورزی بدست آورد؛ و این مهم ساحت و اهمیت هستی‌شناسانه و تمدنی دارد، جامعه روستایی ایران خاستگاه بسیاری از اندیشه‌ها، هنرها و فرهنگ‌ها و گهواره تمدن و شهرنشینی بوده است، استمرار و پویایی ادبیات و زبان فارسی که در پی استبداد حدود ۲۰۰ ساله سلوکیه و سلطه زبان یونانی در دربار و بازار، به محاق افتاده بود؛ عمدتاً مدیون جامعه روستایی ایران است و بدین دلیل فارسی دری نامگذاری گردید. اهمیت کارکردی و نقش تاریخی جامعه روستایی ژرف‌تر و گسترده‌تر از فرهنگ کشاورزی و عرضه‌مازاد تولید و نیروی انسانی به بخش‌های شهری، صنعتی، هنری و تجاری بوده است، در حوزه کشاورزی نیز فرایندهای عمقی شدن کشت، اکتشافات، اختراعات و ابداعات در کشت، فرآوری و مدنیت‌کاریزی مدلول سرشت‌هاشمندی جامعه روستایی هستند. در دهه‌های اخیر جهاد سازندگی با اجرای یکصد و پنجاه هزار پروژه عمرانی در طول دهه اول انقلاب و توسعه مشارکتی در بسیاری از روستاها و مناطق محروم موجب ارتقاء استانداردهای زیستی، کاهش مرگ و میر اطفال و افزایش برخورداریها و آگاهی‌ها را فراهم نمود. مشارکت فعالانه و ایثارگرانه انبوه جوانان و غیوران روستایی در دفاع مقدس و همراهی با آرمان‌ها، سرمایه‌جاودان و گشتاور بی‌بدیل هر پیشرفت است. ساختار کشاورزی ایران، روستایی است. نظام‌های بهره‌برداری کمتر از ده هکتار که ۳۸/۵ درصد اراضی زراعی را دارند بیش از ۵۰

درصد محصولات غذایی و ۷۰ درصد محصولات کاربر را تولید می‌کنند، بخش کشاورزی ایران نه تنها در انتقال دانش بومی، استمرار تولید دهقانی (خانوادگی)، افزایش انگیزش کشاورزان، گسترش شبکه‌های کارآفرینی، توان بالای سازگاری با تحولات و تغییرات محیطی-انسانی، خود کفایی و تولید غذای طیب وابسته به جامعه روستایی است بلکه در فرآوری محصولات، تکمیل زنجیره ارزش، نهادینه شدن خرد جمعی حفاظت از اراضی کشاورزی، منابع و چشم نوا‌های طبیعی محتاج حمیت و همت جامعه روستایی است. هر چند پیامد فعالیت‌های توسعه محور، گسترش ارتباطات و تعاملات، افزایش دسترسیها، بسط تامین اجتماعی و همگانی شدن بیمه‌های درمانی موجبات افزایش امید به زندگی به ۷۲ سال، عمومیت خانواده، هسته‌ای و اشاعه میل به ارتقاء اجتماعی در بین زنان و دختران روستایی شدند اما ناهم‌آهنگی و ضعف ساختاری در فرایند کنونی توسعه روستایی، بخش کشاورزی را متاثر می‌کند. توسعه روستایی و رشد کشاورزی دو روی یک سکه اند و دولت با جهت‌گیری نوین در پی پیشرفت همزمان و توأمان روستایی و کشاورزی است. چنانچه در برنامه ششم به فرا روایت‌ها و اصول استعلایی پیشرفت روستایی و نهادینه شدن ساختاری پرداخته نشود، شرایط اسف‌انگیز و شوربختانه جامعه روستایی که در پدیدارهای حاشیه شدن هفت میلیون نفر در سکونت بی‌هویت، ماکروسفالی درسلسله مراتب سکونتگاهی و چالش‌های فرهنگی نیز متبلور شده اند، به قهقراپی تر شدن فرایند عمقی شدن کشت و قطبی تر شدن کمیت‌های جمعیتی منجر خواهد شد. در این پژوهش با تحلیل بیش از هشت میلیون داده به ضرورت هماهنگی و همراستایی این دو مهم پرداخته می‌شود.

۷- وضعیت جامعه روستایی ایران

دامنه تغییرات میزان جمعیت روستایی در سال ۱۳۹۵ از ۵ درصد در استان قم و ۶ درصد در استان تهران تا ۵۲ درصد در استان سیستان و بلوچستان و ۴۷ درصد در استان گلستان، ۴۵ درصد در استان هرمزگان، ۴۴ درصد در استان کهگیلویه و بویر احمد، و استان خراسان شمالی گزارش شده است.

حجم جمعیت روستایی کشور از ۲۳ میلیون و ششصد هزار نفر در سال ۱۳۷۰ به حدود ۲۱ میلیون نفر در سال ۱۳۹۵ تنزل یافته است.

از سال ۱۳۳۵ همواره رشد مطلق جمعیت روستایی کمتر از رشد طبیعی بوده است با این وجود تا سال ۱۳۷۰ میزان رشد مطلق مثبت بوده است و روند رشد منفی جمعیت روستایی از سال ۱۳۷۵ به آهنگی در حدود ۵۰ هزار تا سال ۱۳۹۵ تداوم یافته است.

احساس نسبی رفاه فقط در ۱۳ درصد از واحدهای مورد بررسی در سطح بالا و بسیار بالا بود و ۷۰ درصد خانوارهای روستایی ارزیابی پایین و بسیار پایینی از سطح رفاه خویش داشتند.

حجم جمعیت روستایی کشور از ۲۳ میلیون و ششصد هزار نفر در سال ۱۳۷۰ به حدود ۲۱ میلیون نفر در سال ۱۳۹۵ تنزل یافته است.

دامنه تغییرات میزان جمعیت روستایی در سال ۱۳۹۵ از ۵ درصد در استان قم و ۶ درصد در استان تهران تا ۵۲ درصد در استان سیستان و بلوچستان و ۴۷ درصد در استان گلستان، ۴۵ درصد در استان هرمزگان، ۴۴ درصد در استان کهگیلویه و بویر احمد، و استان خراسان شمالی گزارش شده است.

از سال ۱۳۳۵ همواره رشد مطلق جمعیت روستایی کمتر از رشد طبیعی بوده است با این وجود تا سال ۱۳۷۰ میزان رشد مطلق مثبت بوده است و روند رشد منفی جمعیت روستایی از سال ۱۳۷۵ به آهنگی در حدود ۵۵ هزار تا سال ۱۳۹۵ تداوم یافته است.

فراوانی آبادیهای زیر ۲۰ خانوار از ۳۱ درصد در سال ۱۳۶۵ به ۲۵ درصد در سال ۱۳۹۵ تنزل یافته و نسبت جمعیتی نیز از ۴ درصد به حدود ۳ درصد کاهش یافته است. براساس میان گیری بیش از ۲۵۰۰۰ از آبادیهای کشور را شامل می شوند.

تمرکز بیش از ۵۵ درصد جمعیت روستایی در آبادیهای دارای ۲۰۰ تا ۵۰۰ خانوار از ویژگی های مهم جمعیت شناختی است.

در طول سالهای اخیر نیز جمعیت در روستاهای کوچک کمتر و در روستاهای بزرگ بیشتر شده است و در سال ۱۳۹۵ بیشترین تمرکز و قطبی شدن در روستاهای دارای بیش از ۵۰۰ خانوار گزارش شده است. بالغ بر نیمی از اراضی کشاورزی روستایی در روستاهای مهاجر فرست و زیر ۵۰۰ نفر جمعیت واقع بوده است.

از ۱۰۹۴۳۰۷۷ هکتار زمین کشاورزی در جامعه مورد بررسی ۴۰ درصد آبی بوده است. این شاخص در آبادیهای جلگه‌ای ۵۳ درصد و در کوهستانی- جنگلی ۱۶ درصد بوده است شاخص ترکیبی مهاجر فرستی با مقیاس کشاورزی رابطه عکس دارد.

نسبت اراضی آبی از ۴۷ درصد در آبادیهای برخوردار تا ۳۲ درصد در آبادیهای فاقد امکانات متغیر بوده است. سرانه اراضی با مقیاس جمعیتی رابطه معکوس داشته است.

در طول سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵ روستاهای کوچک کوچکتر و روستاهای بزرگ بزرگتر شده‌اند

تمرکز جمعیت در روستاهای جلگه‌ای و دشتی و دارای آب و هوای معتدل، گذار جمعیت از نقاط کوهستانی و پرشیب به نواحی هموار و کنار جاده‌ای، افزایش اراضی کشاورزی بویژه اراضی آبی، کاهش میزان آیش، گسترش نظام چندکشتی، افزایش تولیدات کشاورزی، افزایش عملکرد در هکتار، افزایش محصولات تجاری و بالارفتن سطح عمقی شدن کشت، و همبستگی معنی دار با عامل قطبی شدن از دیگر نتایج تحقیق است.

تحلیل واریانس تفاوت‌های معنی‌دار در بین افراد جامعه روستایی برحسب سن، جنس، سطح تحصیلات؛ میزان پذیرش نوآوری‌ها؛ اعتماد وجودی؛ اعتماد بین‌الذها نی و اعتماد نهادی؛ پایگاه اجتماعی و نوع شغل، شعاع دسترسی؛ میزان فاصله از مراکز مبادله و احساس نیاز در تحقیقات متعددی صورت گرفته و در سطح ۹۹ درصد گزارش شده است.

بر اساس مشاهدات میدانی شبکه مجازی و جهانی اوتاپ هم در بهبود فناوری‌های صنایع دستی، عمل آوری گیاهان دارویی، بسته‌بندی مواد غذایی، هنرهای تجسمی، سفالگری، بازارهای محلی، عمل آوری نوعی قارچ خوارکی، تولید البسه، مراحل تولید کیف و کفش از گیاهی به نام سیزال، طرح‌های روی نقره نقره و کشت ارگانیک برنج تأثیرات بلا فصل و واسطه‌ای داشته و دارد.

در کشور ما بر اساس اطلاعات مرکز آمار ایران که از زمینه طرح آمارگیری «برخوردار خانوارها و استفاده افراد از فناوری اطلاعات و ارتباطات ۱۳۹۴» به دست آمد، از مجموع ۲۴.۳۰ میلیون خانوار ایرانی در حدود ۲۱.۴ میلیون خانوار در محل سکونت خود به رادیو دسترسی داشته‌اند. اندازه این سهم‌ها برای خانوار شهری ۸۸.۷ درصد و برای خانوار روستایی ۸۶.۹ درصد بوده است.

از کل خانوارهای کشور حدود ۹۹.۳ درصد معادل ۲۴.۱ میلیون خانوار در محل سکونت به تلویزیون دسترسی داشته‌اند. اندازه این سهم برای خانوار شهری ۹۹.۶ درصد و برای خانوار روستایی ۹۸.۶ درصد بوده است.

۲۴ میلیون خانوار ایرانی معادل ۹۸.۷ درصد در محل سکونت خود به تلفن ثابت یا همراه دسترسی داشته‌اند، اندازه این سهم برای خانوار شهری معادل ۹۹.۳ و برای خانوار روستایی ۹۷ درصد بوده است.

همچنین از مجموع خانوارهای کشور حدود ۱۳.۹ میلیون خانوار معادل ۵۷.۴ درصد در محل سکونت خود به رایانه دسترسی داشته‌اند. همچنین حدود ۱۳.۵ میلیون خانوار معادل ۵۵.۵ درصد در محل سکونت خود به اینترنت دسترسی داشته‌اند. ۸ میلیون خانوار معادل ۳۳ درصد در محل سکونت به اینترنت دسترسی نداشته و ۲.۸ میلیون خانوار معادل ۱۱.۶ درصد دسترسی به اینترنت در محل سکونت را اظهار نکردند.

از مجموع جمعیت کشور تعداد ۵۶.۶ میلیون نفر کاربر تلفن همراه بوده‌اند که ۴۲.۸ میلیون نفر در نقاط شهری و ۱۳.۶ میلیون نفر در نقاط روستایی ساکن بوده‌اند، بنابراین ضریب نفوذ تلفن همراه در کشور (بین افراد ۶ ساله و بیشتر) ۷۷.۹ درصد و برای نقاط شهری و روستایی ۸۰.۵ درصد و ۷۰.۸ درصد بوده است.

همچنین از مجموع جمعیت کشور ۳۰.۳ میلیون نفر کاربر رایانه بوده‌اند که ۲۹.۸ میلیون نفر آنان افراد ۶ ساله و بیشتر هستند. از این تعداد ۲۵.۷ میلیون نفر در نقاط شهری و ۴.۱ میلیون نفر در نقاط روستایی ساکن بوده‌اند؛ بنابراین ضریب نفوذ رایانه در بین افراد ۶ ساله و بیشتر ۴۱.۲ درصد برای نقاط شهری ۴۸.۳ درصد و برای نقاط روستایی ۲۱.۴ درصد بوده است.

اطلاعات مرکز آمار ایران در زمینه ضریب نفوذ اینترنت نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۴ از مجموعه جمعیت کشور تعداد ۳۲.۸ میلیون نفر کاربر اینترنت بوده‌اند که این میزان نشان دهنده ضریب نفوذ ۴۵.۳ درصدی برای جمعیت ۶ ساله و بالاتر است. در نقاط شهری ضریب نفوذ اینترنت ۵۹.۱ درصد و در نقاط روستایی ۲۶.۶ درصد است.

آهنگ رشد ارتباطات دیجیتالی در مناطق شهری و روستایی شتابان و بی سابقه شده است؛ براساس بررسی‌های نگارنده در اواسط سال ۱۳۹۶ در کشور ما تعداد تلفن‌های همراه هوشمند از ۲ میلیون دستگاه در سال ۱۳۹۲ به بیش از ۱۰۰ میلیون دستگاه در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است. تعداد کاربران اینترنت از ۴۰ میلیون نفر و اعضای تلگرام تا اردیبهشت ۱۳۹۶ از مرز ۴۶ میلیون کاربر گذشته است. به معنای سرشماری جمعیت پوشش تلفن در ایران کامل است. بیش از ۵۰ هزار روستای کشور دارای تلفن ثابت است و ۵۶ هزار روستا دارای ارتباط دیجیتالی است براساس نظرسنجی ایسپا سرعت عضویت در تلگرام شتابان است و در اوایل سال ۱۳۹۶ شبکه‌های اجتماعی تلگرامی بیش از ۲۰۰ هزار و کانال‌های تلگرامی دارای ۵۰۰۰ عضو حدود ۲۰۰۰۰ گزارش شده است. به عبارتی ضریب نفوذ تلگرام به مراتب بیشتر از اندازه جمعیت است.

۸- نتایج حاصل از مطالعات اسنادی و مطالعات اکتشافی

آنچه نگارنده در ساحت وجودشناسی به "ظهورهستی سیال جهان اجتماعی" تعبیر نموده است؛ در سطوح پهنایی من‌ها، ماه‌ها، گروه‌ها، قشرها، اجتماعات و جوامع و در لایه‌های ژرف پدیدار تام اجتماعی از ریخت‌شناسی و ابنیه، جمعیت‌شناسی، حرکات مکانی و زمانی عامل‌ها، روابط رسمی و سازمان‌ها، نهادهای اجتماعی، روابط غیر رسمی و آداب سنن، تعاملات کلامی، نمادها، نقش‌ها، ارزش‌ها، باورها، و تا روان‌جمعی اجتماعی تبلور یافته و با زمانی انفجاری و مقدم بر آینده در حال گسترش و ژرفش است. در گذشته هزاران سال طول می‌کشید تا یک رسم و یا ارزش اجتماعی تغییر کند و یا باوری در مورد علت بیماری یا زلزله و یا زمین مرکزی متحول گردد. بسیاری از نوزادان تحت این باور که در صورت ابتلاء به اسهال نباید آب نوشاند به سادگی تلف شدند. اما در شرایط متحول اینجا و اکنون بازاندیشی باز اندیشانه مستمر، از جا کندگی زمان و ملکیت، کاهش خطر و افزایش احتمال خطر، گذار از اعتماد سنت به اعتماد نهاد تخصصی از جمله ویژگی‌هایی هستند که بر تغییر یافتگی و تغییرپذیری در هستی اجتماعی دلالت دارند. شبکه‌های مجازی به مثابه یکی از ابزارهای هستی نوین اجتماعی موجبات گذار از خاص‌گرایی به عام‌گرایی؛ از منزلت مکتسب به پایگاه مکتسب؛ از کنش احساسی به عقلانیت؛ از همبستگی مکانیکی به همبستگی ارگانیکی؛ از روحیه تقلید پذیری

به کنجکاوی و انتخاب؛ از نوسازی استاندارد به تنوع فرهنگی شده اند. روستائیان جهت بازسازی مسکن و شیوه های معماری، شیوه های بهداشت محیط و پزشکی، ابزارها و ادوات فعالیت کشاورزی (اعم از سیستم های آبیاری، تأمین نهاده ها، آگاهی از شیوه های نوین آفت کشی، کشت گلخانه، بذور پربازده، فراوری شیر) مدل لباس ها، شیوه های مدرن پیرایش و آرایش (مشاهده طرز آراستگی سروصورت جوانان روستایی) وسایل منزل، تعاملات خانوادگی و اجتماعی، بیان خواسته ها و مشکلات مبتلابه، گذشته تاریخی از کانال هایی مانند تلگرام استفاده می کنند. فناوری به مثابه مجموعه دانش و ابزار و شیوه کاربرد شامل شبکه های مجازی نیز می شود.

۸-۱- کارکردهای اجتماعی شبکه های مجازی

۱. ارائه خدمات: مانند چت، وبلاگ نویسی، ایمیل، پیام های فوری، ویدئو، اشتراک گذاری فایل
۲. امکان ساخت پایگاه داده از کاربران با امکان یافتن دوستان و سامان انواع گروه های اجتماعی با تکیه بر اشتراکات
۳. مفیدیت آزاد و بدون هزینه
۴. پویایی و امکان اضافه کردن ویژگی های جدید براساس نظرات کاربران
۵. اجازه دادن به کاربران برای دسترسی تنظیم قوانین جهت حفظ حریم خصوصی.
۶. فراهم کردن زمینه ای برای ملاقات کردن با افراد غریبه یا با علایق مشترک
۷. تبلیغات هدفمند اینترنتی
۸. آگاهی بخشی و اطلاع رسانی
۹. سرعت در انتقاد پیام
۱۰. ترویج نوآوری ها و ابتکارات
۱۱. ایجاد علایق و ذوایق مشترک
۱۲. گسترش توانش زبانی
۱۳. تقویت تعاملات متقابل
۱۴. ارضاء حس کنجکاوی بشر
۱۵. تأمین خواسته ها

۸-۲- برتری های شبکه مجازی

۱. انتشار و تسريع آزادانه اخبار و اطلاعات، افزايش قدرت تحليل و تقويت روحیه انتقادی
 ۲. امکان عبور از مرزهای جغرافیایی و سیاسی با افراد و جوامع و فرهنگ‌های مختلف
 ۳. شکل‌گیری و تقویت خرد جمعی
 ۴. امکان بیان ایده‌ها به صورت آزادانه و آشنایی با افکار و سلیقه‌های دیگران
 ۵. ارتباط مجازی مستمر با دوستان و آشنایان
 ۶. تبلیغ و توسعه ارزش‌های انسانی و اخلاقی در عرصه جهانی
 ۷. یکپارچه‌سازی بسیاری از امکانات اینترنتی و وبی
 ۸. توسعه مشارکتهای مفید اجتماعی
 ۹. افزایش سرعت در فرآیند آموزش و یادگیری
 ۱۰. سادگی و سهولت در یادگیری شیوه استفاده
 ۱۱. تناسب با عادات انسانی و سلیقه انتخاب
 ۱۲. امکان ذخیره تصاویر، متن، صدا برای هر کاربر
 ۱۳. دستیابی آسان و سریع به شناخت در هر زمینه ایی (خواص فلان دآرو یا آدرس بهمان کافی شاپ)
 ۱۴. نوعی از اجتماعی شدن، فرهنگ پذیری و تکوین خصلت های شبکه ایی در فرد
 ۱۵. راهی نو جهت انتقال میراث فرهنگی و دانش به نسل های آینده
 ۱۶. کمک به تحقق شعار گفتگوی تمدن ها و فرهنگ ها
- پویایی الگوی، وفاق پراکماتیستی، تحقق پذیری اهداف و سازگاری گروهی در بلند مدت نهادینه می‌شوند. البته شبکه های اجتماعی مجازی مانند شبکه های اجتماعی واقعی آسیب ها و تهدیدهایی دارند. هرپدیده اجتماعی راه حل اجتماعی دارد و سازوکارهای تعدیل آسیب ها و تبدیل تهدید به فرصت در بستر روابط و ساخت اجتماعی امکان پذیر است. دامن زدن به هویت های انحصاری و قومی، اختلافات فرقه ایی و مذهبی، تحریک احساسات، ایجاد ترس، نگرانی و دلهره و همچنین شایعه و اخبار نا درست در این کانال ها مشاهده شده است.
- شبکه های اجتماعی مجازی در گسترش دانش ها، فرایندها، ابزارها، روش ها و سیستم های به کار رفته در ساخت و استفاده محصولات و ارائه خدمات در جامعه روستایی موثر هستند.
- سطح استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی در بین زنان روستایی بیشتر از مردان است
- هرچه فاصله روستاها از مراکز خدماتی و شهر ها کمتر باشد استفاده از شبکه های مجازی بیشتر است

۸-۳- مدل مطلوب شبکه اجتماعی مجازی

دسترسی به شبکه ایی که هشت ویژگی داشته باشد:

۱. صدصد ایمن باشد
۲. ارزان و در دسترس باشد
۳. به سهولت قابل استفاد باشد
۴. سریع و بهنگام باشد
۵. مطمئن و مورد اعتماد باشد
۶. محتوایی کاربردی داشته باشد
۷. به نیازهای مخاطب پاسخ دهد
۸. بارمنفی نداشته باش

کمال مطلوب عاملان جامعه روستایی است.

الف) تفاوت بین مناطق شهری و روستایی و بین گروه های سنی و بین جنسیت معنی دار است. در

روستاهای مورد بررسی زنان بیشتر از مردان از موبایل های هوشمند استفاده می کردند.

ب) استفاده از شبکه های اجتماعی در مناطق روستایی مورد بررسی عمومیت یافته است اهالی طایفه

بیژنوند که در شهر زندگی می کنند با تشکیل کانال تلگرام به ابتکارات جدیدی پرداخته است. یکی از رسوم

همانا چاپ اعلامیه های شب هفت،چهارم و سالگرد و نصب آن بر درب منازل خویشاوندان و افرادجهت شرکت

در مراسم بود ولی با استفاده از تلگرام دیگر نیازی به چاپ صدها برگ و صرف وقت و هزینه های نصب در

اقصی نقاط شهر کرمانشاه نیست. نمونه دیگر به اشتراک گذاشتن سازوکارهای نوسازی منازل روستایی و جمع

آوری کمک چه بازسازی مسجد بود. روش تهیه چسب با استفاده از یونولیت های اضافی ویاچایخی های

مستعمل و بنزین، درست کردن چیپس سیب درختی، و همچنین دکلمه بسیاری از اشعار محلی و به نمایش

گذاشتن تصایر بزرگان قوم بود. این کانال در جمع آوری و ارسال کمک های مردمی به آسیب دیدگان زلزله

کرمانشاه نیز کارکرد مثبتی دارد.

ج) گذار از فناوری های چاپی به تصویری

د) گذار از اطلاع رسانی حضوری و تلفنی به شبکه ایی

ه) گذار از فناوریهای سنتی انتقال آگاهی، دانش و مهارت

و) گذار از شیوه و فناوریهای سنتی تبلیغی و ترویجی مانند چاپ رنگی پیام های بهداشتی، نقاشی کردن

پیام های آبخیزداری بر دیوار خانه های روستایی به روش های مجازی

ز) گذار از فناوری های پر هزینه و کمتر هوشمند کنترل کشت و مزرعه به روش های هوشمند و کم‌هزینه مجازی

ح) استفاده از شبکه های مجازی از جمله کانال تلگرامی و تخصصی مرغداران و بنکداران ایران جهت اطلاع از وضعیت سلامت و خوراک و بازار مرغ: موفق ترین استان کشور در کنترل آنفلونزای پرندگان تا لحظه نگارش (بهمن ماه ۱۳۹۶) استان سمنان است که با استفاده از فناوری ها و اقدامات به موقع و کارآمد مانع آلودگی مرغان تخمگذار شده است.

ط) سبک زندگی شهری، هویت جوان سفید پوست طبقه متوسط تهرانی، مدل های به روز آرایش، طرز لباس، انتخاب کفش و شیوه تهیه جهیزیه و برگزاری مراسم عقد و عروسی شبیه تهران است.

ی) شبکه های اجتماعی مجازی در همه قلمروها و ساخت های روستاهای مورد بررسی نفوذ کرده اند. البته پذیر و نفوذ شبکه هایی که دارای معیار های زیر باشد به مراتب بیشتر است.

الف) ارتباط افراد با همدیگر آسان تر است

ب) امکان آسان تری جهت دسترسی افراد به اطلاعات دارند

ج) دسترسی به اطلاعات بیشتر و آسان تر است

د) خارج از کنترل دولت و نهاد های کنترلی باشند

هـ) مردم روستایی را با جهان های جدیدتر و مدرن تری آشنا کنند

و) امکان آگاهی از حال و احوال اهالی روستا به ویژه خویشان را فراهم کند.

ز) به ایجاد شغل و حذف واسطه ها کمک کند

ح) از هر لحاظ امنیت داشته باشند

ط) حریم های اخلاقی را رعایت کند

ی) صداقت و احترام و به ویژه صحت مطالب محرز باشد

ک) سودمند و کم هزینه باشد

از اقبال بیشتر برخوردار است.

۹- منابع

۱. ابراهیم پور، محسن (۱۳۹۳) "ضرورت همراستایی پیشرفت روستایی و توسعه کشاورزی در برنامه ششم"، تهران، همایش ملی چشم انداز توسعه پایدار روستایی در برنامه ششم، دانشگاه تهران
۲. ابراهیم پور، محسن (۱۳۹۶) توسعه روستایی و کشاورزی در ایران، همایش مرگ روستا: توهم یا واقعیت، دانشگاه تهران «، دانشکده علوم اجتماعی
۳. اسدی، سعید، (۱۳۸۷)، تحلیل شبکه‌های اجتماعی مجازی و کاربرد آن در علم‌سنجی، پژوهشگاه علوم فناوری اطلاعات ایران
۴. بدرقه، علی، (۱۳۸۵)، استراتژی‌های توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات ICT تهران، انتشارات روناس.
۵. ذکایی، محمد سعید، (۱۳۸۶)، جامعه‌شناسی جوانان ایران، تهران: نشر آگه.
۶. کاستلز، مانوئل، (۱۳۸۰)، عصر ارتباطات: ظهور جامعه شبکه‌ای، جلد اول، ترجمه احد علیقیان و افشین خاکباز، تهران: انتشارات طرح نو.
۷. محسنیان راد، مهدی، (۱۳۹۱)، سه نسل شبکه اجتماعی، حضور هم‌زمان در کشورهای غیرپیشرفته: مورد ایران، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۵۷.
۸. نیری، هومن، (۱۳۸۹)، شبکه‌های اجتماعی اینترنتی و مشارکت سیاسی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران.
9. Ashton M. Verdery, B. Katherine Faust, R. Rindfuss, R. (2012). **Social and spatial networks: Kinship distance and dwelling unit proximity in rural Thailand**, Social Networks 34, 112– 127.
10. Bell, D, (2007). **Cyber Culture Theorists, Manuel Castels and Dona Harway**, Newyork: Routledge.
11. Shepard, J, (2007). “ **Sociology**”, updated Ninth edition, Belmont, ca: Thomson/Wadsworth, USA